

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/ 02 136 - 0 / 2022
Érkezett:	2022 SEPT 19.
Magyarország Alkotmánybírósága	1
1015 Budapest, Donáti u. 35-45.	Kezelőiroda:
Melléklet: 11 db	2022 -09- 13
Elektronikusan a Fővárosi Törvényszék útján előterjesztve	41.Kb.49/2022

Tisztelt Alkotmánybíróság!

[REDACTED] a továbbiakban: **Indítványozó**), jogi képviselőm, a Kollarics Flóra Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Kollarics Flóra, székhely: [REDACTED])

Ügyvédi Iroda; [REDACTED], ügyvédi meghatalmazás I/1. szám alatt mellékelve) útján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alábbiakban részletesen kifejtendő indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla 6.Kb.kf.10.025/2022/3. számon hozott végzését (I/2. szám alatt mellékelve), valamint az alulfekvő, a Fővárosi Törvényszék 41.Kb.49/2022/4. számon hozott végzését (I/3. szám alatt mellékelve) mint alaptörvény-ellenes bírói döntéseket az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 43. § alapján megsemmisíteni szíveskedjék.

A kérelmem anyagi jogi alapja Magyarország Alaptörvényének XXVIII. cikk (1) bekezdése (bíráshoz fordulás joga és indokolt döntéshez való jog) és XXVIII. cikk (7) bekezdése (jogorvoslathoz való jog).

A kérelem eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a és 43. § (4) bekezdése, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntések Alaptörvénnyel való összhangját, és megsemmisítheti azokat, amennyiben az Alaptörvénnyel ellentétesek.

A jelen panasz alapjául szolgáló eljárást a Fővárosi Ítéltábla jogerős végzése zárta, így az alkotmánybírósági gyakorlat által megkövetelt, az Abtv. jogorvoslatokat kimerítettem.

A személyes érintettségemet igazolja, hogy pótmagánvádló voltam a jogerős végzés által lezárt ügyben.

A határidő megtartása kapcsán előadom, hogy a jogerős döntést jogi képviselőm útján 2022. július 13. napján vettem kézhez. Az Abtv. 30. § (1) bekezdésében és az Alkotmánybíróság Ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat 28. § (2) bekezdése alapján a beadvány mai napon történő elektronikus benyújtással határidőben előterjesztettnek minősül.

A jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés „alapvető alkotmányjogi jelentőségű” (Abtv. 29. §) a következők miatt. Az Alkotmánybíróság a 3384/2018. (XII. 14.) AB határozatban alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként már érdemben vizsgálta, hogy a bírósághoz fordulás lehetőségének a jogalkotó általi megteremtése a pótmagánvádas eljárásban olyan jogosultságot keletkeztet-e a sértett, vagyis a lehetséges pótmagánvádló oldalán, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt bírósághoz fordulás jogának a védelmi körébe esik (Abh., Indokolás [19]).

Az Abtv. 52. § (5) bekezdése értelmében kérem az adataim zártan kezelését.

Az alkotmányjogi panaszom indokául előadom az alábbiakat.

Az Alaptörvény megsértett rendelkezései

XXVIII. cikk (1) bekezdés

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

XXVIII. cikk (7) bekezdés

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

I. Tények

1. Az ügy releváns tényeit a következőképpen lehet összefoglalni. [REDACTED] alapján Budapest Rendőr-Főkapitánya intézkedésével saját hatáskörbe vonta a 01080/3914/2017.bü. számon ellenem folyamatban lévő ügyet. Az eljárás lefolytatására a Budapesti Rendőr-Főkapitányság Bűnügyi Szervek Bűnügyi Főosztály Bűnüldözési Osztályát jelölte ki.
2. A Budapesti Rendőr-Főkapitányság Bűnügyi Szervek Bűnügyi Főosztály Bűnüldözési Osztály mb. osztályvezetője az I. r. vádlott volt. Az ügyet a II. r. vádlottra szignálta ki. Az első és másodrendű vádlottak az adott ügyben intézkedéseket foganatosítottak, határozatokat hoztak és hajtottak végre velem szemben terheltté válásom, gyanúsított jogállásom előtt és azután is.
3. A gyanúsított jogállásom [REDACTED] alapján a II. r. vádlott által közölten okirattal visszaélés vétség vonatkozásában megtett gyanúsítással állt be. A vádlottak a Btk. 281. § (1) bekezdés¹ szerint minősülő mentő körülmény elhallgatása bűntettét követték el a sérelmemre.
4. Ebből kifolyólag előbb feljelentést tettem, majd annak elutasítását követően pótmagánvádlóként léptem fel. Vádindítványomban (I/4. szám alatt mellékelve) rámutattam, hogy az ügyirat alapján a vádlottak nyilvánvalóan tudatában voltak a velem, mint terhelttel szembeni mentő körülménynek, melyet azonban sem velem – a terhelttel –, sem pedig a hatósággal nem közöltek, így a konkrét esetben a hatóságnak megfeleltethető felettes rendőri vezetővel, valamint a nyomozás felett közvetlen felügyeletet ellátó ügyészséggel sem. Hangsúlyoztam, hogy az eljárás során nem volt meghatalmazott vagy kirendelt védőm.
5. A mentő körülmény, az okirattal visszaélés tényállási elemei hiányának a hatósággal – felettes rendőri vezetővel, törvényességi felügyeletet, nyomozás feletti felügyeletet ellátó ügyészséggel – vagy a velem való közlése, kétséget kizáró módon és vitathatatlanul a velem szembeni eljárás megszüntetéséhez vezetett volna. A vádindítványban részletesen kimutattam, hogy a vádlottak az eljárás mely szakaszában és milyen cselekményekből kerülhettek abba a helyzetbe, hogy a mentő körülménnyel tisztában legyenek. Ezt jelen panaszban – annak alkotmányossági szempontból nem kiemelt jelentősége okán – nem ismételtem. Arra azonban szeretnék rámutatni, hogy a vádlottak azon magatartása, cselekménye, amit az eljáró bíróságok végzéseikben kötelelességzegéssel elkövetett hivatali

¹ Aki olyan tény, amelytől a büntetőeljárás alá vont személy elleni eljárás megszüntetése vagy az eljárás alá vont személy felmentése függhet, vele, védőjével vagy a hatósággal nem közöl, bűntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

viszaélészként azonosítottak, egyértelműen nem jelentette, nem jelenthette feltétlenül, hogy a mentő körülmény elhallgatása büntett is megvalósulhatott volna. Különösen, azért nem, mert a vádlotti kötelességzegésként azonosított cselekmény idejében a mentő körülmény elhallgatás büntettének valamennyi törvényben meghatározott tényállási eleme nem is állt fenn. A tényállási elemek ezen bűncselekmény vonatkozásában csak egy későbbi időponttól, a gyanúsítás közlésétől, a pótmagánvádló terhelti jogállásától volt meg és ezáltal vált egyáltalán ebben a külön büntetőjogi tényállás tekintetében is a vádlottak által elkövethetővé.

6. Rámutattam továbbá, hogy a vádlottak amellett, hogy a hatályos büntetőtörvénykönyv tilalma ellenére a mentő körülményt nem tárták fel, nem közölték a büntetőtörvénykönyv vonatkozó szakaszában meghatározott körrel, egyúttal megszegték a hatályos büntetőeljárás törvény rendelkezéseit is. A vádlottak mindegyikének, hivatalos személyként – a hivatali beosztásból fakadóan – tudatában kellett lennie és át kellett látnia a mentő körülmény elhallgatása büntettének büntetőtörvénykönyvi tényállását, a cselekményük következményeit is. A szándékosság lényege a vádlotti kört illetően a kapcsolat a tudatuk, a mentő körülmény elhallgatása büntett büntetőtörvénykönyvi tényállás felismerése és a cselekményük, magatartásuk következménye között. Míg a cselekményük társadalomra való veszélyességének felismerését szintén – a hivatásukból és beosztásukból fakadóan – nyilvánvaló módon át kellett fognia a vádlottak tudatának.

7. Indítványomban alkotmányossági kontroll iránti kérelmet is előterjesztettem.

8. Vádindítványomat a Fővárosi Törvényszék 41.Kb.49/2022/4. számú végzésével elutasította. A végzés indokolása sommásan csak a pótmagánvádlói pozícióm hiányát jelöli meg, illetőleg egy olyan bűncselekménnyel összefüggésben vizsgálja ennek fennálltát/hiányát, amelyet a bíróság a vádindítványom alapján azonosíthatónak talált. Nem indokolta, hogy miért nem a mentő körülmény elhallgatása cselekménnyel vetette össze az eljárási pozícióm, illetőleg csak az ügyészégi álláspontra hivatkozott, azt ismételte meg. Az ügy egyedi körülményeit és a közvetlen érintettségemet nem vizsgálta érdemben. Az alkotmányossági kontroll indítványomról nem rendelkezett, annak nyilvánvaló elutasítását nem indokolta.

9. A végzés ellen fellebbezéssel (I/5. szám alatt mellékelve) éltem, amelyben fenntartottam a vádindítványban előadottakat. Emellett – alternatív érvelésként – az elsőfokú bíróság által megjelölt cselekmény kapcsán is rámutattam, hogy az valójában, valódi anyagi halmazatban áll az általam hivatkozzal. Emellett kifejezetten hivatkoztam a t. Alkotmánybíróság gyakorlatát is. A pótmagánvád megengedhetősége szempontjából a vádindítványhoz képest plusz elemként hivatkoztam a fellebbezésemben arra, hogy a bíróság által azonosított cselekmény vonatkozásában is kimutatható a

közvetlen jogom és vagy közvetlen jogos érdekem sérelme azáltal, hogy a vádlottak az általuk tudottan jogellenes büntetőeljárást nem szüntették meg, amikor a rendelkezésükre álló rendőrhatalósági közokiratokból egyértelműen tudott volt számukra az adott ügyben a törvényi tényállási elemek, így a bűncselekmény hiánya, az eljárás folytatásának jogellenes volta. Amennyiben a vádlotti cselekmény és magatartás következtében ezen jogos érdek sérül, egyúttal objektíven megállapíthatóvá válik a pótmagánvádlói fellépés jogosultsága is, és az igazságszolgáltatás rendje, mint védett jogi tárgy megsértése mellett a természetes személy sértetti eljárásjogi pozíciója is.

10. A jogos érdeksérelem közvetlenségét a bíróságok által azonosított hivatali visszaélés tekintetében az ügy további egyedi körülményei is alátámasztják. A személyi szabadság, amit az Alaptörvény is védeni rendel, biztosítani hivatott, hogy azt csak törvényben meghatározott okból és törvényben meghatározott módon korlátozza a hatóság. Ahogyan ilyen plusz egyedi körülmény, hogy a bíróság által azonosított cselekmény során a velem, mint eljárás alá vont személlyel szemben kényszercselekmények kerültek határozattal való elrendelésre és foganatosításra, ezen felül jogellenesen bünyügyi nyilvántartásba is vettek és az eljárás során kötelezve voltam a hatóságok rendelkezésére állni, az eljárásban részt venni stb. Ez általánosságban veti fel azt az alkotmányossági problémát, hogy a t. Alkotmánybíróság eljárása szempontjából teljesen irreleváns, milyen tényállás áll a középpontban, ugyanakkor annak érdemi, az ügy egyedi körülményeinek vizsgálatával zajló bírósági mérlegelése minimális alkotmányossági követelmény a gyakorlat alapján is.

11. Fellebbezésemet a Fővárosi Ítéltábla elutasította az elsőfokú végzést helybenhagyva. Nem látta alkalmazhatónak ügyemre a hivatkozott alkotmánybírósági gyakorlatot és mindenben osztotta az elsőfokú fórum álláspontját. A másodfokú bíróság sem reflektált a fellebbezésemben a közvetlen jogsérelem alátámasztására felhozott érveléssel szemben miért nem áll fenn közvetlen jogsérelmem és hogy miért nem lehetek ténylegesen sértettje a vádlottak által elkövetett cselekményeknek.

12. A másodfokú döntés a fenti hiányokkal szemben olyan elemet is beemelt indokolásába, amelyre egyáltalán nem hivatkoztam. A pótmagánvád kapcsán kifejezetten kitért a polgári jogi igény és a pótmagánvád intézményének elkülönülésére és kizártságára. Erre azonban nem tartalmazott érvelést a fellebbezésem, amire pedig igen, arról a másodfok is hallgatott/elmulasztott indokolt döntést hozni.

II. A bírói döntések alaptörvény-ellenességének okai

A korábbi alkotmánybírósági gyakorlat alkalmazhatóságáról

13. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „*az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni*”. Ugyanakkor a testület a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatának indokolása során azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény negyedik módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. A testület ennek kapcsán elvi érveléssel mondta ki azt, hogy „*az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja, vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.*”

A strasbourgi gyakorlat alkalmazhatóságáról

14. Emellett a nemzetközi sztenderdekkel kapcsolatban – különös tekintettel az Emberi Jogok Európai Egyezményére (a továbbiakban: Egyezmény) – rámutatok, hogy az Egyezményt a hozzá kapcsolódó joggyakorlattal együtt az Alkotmánybíróság és a rendes bíróságok is számos alkalommal figyelembe vették jogalkalmazói tevékenységük során, mi több, egyfajta kötelező minimum sztenderdként tekintenek a strasbourgi gyakorlatra. Az Emberi Jogok Európai Bírósága is határozottan azt a felfogást képviseli, ami szerint a bírósághoz fordulás joga nem abszolút ugyan, de formális korlátok merev értelmezése útján nem korlátozható (*Pérez de Rada Cavanilles kontra Spanyolország*, 28090/95. számú ügy).

Az Abtu. 27. § szerinti panasz funkciójáról és jelentőségéről

15. Elöljáróban fontos hangsúlyozni, hogy az Alkotmánybíróság elvárja a rendesbíróságoktól, hogy ítélezésük során az ügy alapjogi aspektusait figyelembe vegyék. Az Alaptörvény 28. cikkének első mondata ([a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és

az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik) az állam (a bíróságok) kötelezettségévé tette, hogy az alapjogokat a magánjog alanyai közötti viszonyokban is érvényre juttassa. Emellett természetesen a jogalkotó feladata az Alaptörvényben foglalt jogok érvényesítése a normaalkotási tevékenysége során, de amint a magánjogi jogszabályoknak meg kell felelniük az Alaptörvényben foglaltaknak, úgy a magánjogi jogalanyokra is – közvetett módon – kihat az Alaptörvény normatartalma, a valódi alkotmányjogi panasz intézményén és a rendes bíróságok alkotmánybírósági határozatokra alapított joggyakorlatán keresztül.

16. Ezzel a rendes bíróságok ítélkező tevékenysége ténylegesen is alkotmányjogilag kötötté vált, tevőleges védelmi kötelezettségük keletkezett az alapjogvédelem terén. Az Alaptörvény említett rendelkezése azt a kötelezettséget rója a bíróságokra, hogy az elbírálandó ügyek alkotmányjogi aspektusát, alapjogi relevanciáját felismerjék, az érintett alapvető jogok tartalmát feltárják, és erre tekintettel értelmezzék és alkalmazzák konkrét jogvitákban a jogszabályokat. Amint az Alkotmánybíróság azt az alkotmányjogi panasz jogintézményével összefüggésében kifejtette: „[a] bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” (3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]).

17. Mindezek – amint ezt az Alkotmánybíróság már több esetben is hangsúlyozta – nem azt jelentik, hogy a bíróságoknak közvetlenül az Alaptörvény rendelkezéseire kellene alapítaniuk a döntéseiket, hanem azt, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések értelmezése és a konkrét tényállásra való alkalmazása során figyelemmel kell lenniük a releváns alkotmányossági szempontokra (7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [20]).

Az Alkotmánybíróság jelen ügyben releváns gyakorlata

A tisztességes eljáráshoz való jog egyes részjogosítványai kapcsán

18. A tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben a 21/2014. (VII. 15.) AB határozat alapján „nincs akadálya a tisztességes eljáráshoz való jogot értelmező, de már hatályon kívül

helyezett alkotmánybírósági határozatok egyes elvi megállapításai felhasználásának az Alap-törvény értelmezésekor, mivel azok összhangban vannak az Alaptörvény céljával és értelmező rendelkezéseivel is” (Indokolás [50]-[60]).

19. Előzetesen a tisztességes eljárásról: az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}.

20. Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlata szerint egy eljárás tisztességességét mindig esetről esetre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes eljárás által megkövetelt konkrét ismérveket [14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118–120]. Ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]}.

21. Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266]. A tisztességes eljáráshoz való jog egyes részjogosítványainak az érvényesülését, valamint azok Alaptörvénnyel való összhangját ugyanakkor az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített általános alapjogvédelmi teszt alkalmazásával vizsgálja. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése értelmében alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható {3031/2017. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [61]}. Ez a megközelítés összhangban áll az Alkotmánybíróság következetes – régóta töretlen – gyakorlatával. Az Alkotmánybíróság ugyanis már a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban hangsúlyozta, hogy az alapjogok korlátozásának azok lényeges tartalma a határa. Valamely alapjog lényeges tartalmát pedig „az a korlátozás sérti, amely – valamely más alapvető jog vagy alkotmányos cél érdekében – nem elkerülhetetlenül szükséges, továbbá, ha szükséges is, a korlátozás által okozott jogsérelem az elérni kívánt célhoz képest aránytalan” (ABH 1998, 91, 98).

22. Kiemelte ugyanakkor az Alkotmánybíróság azt is, hogy „[e]mellett a főszabályként alkalmazandó alkotmányossági mérce mellett azonban egyes alapjogok esetében az Alkotmány maga tartalmaz további kritériumokat, amelyek egyrészt ezt az általános mércét az illető jog tartalmához igazítva konkretizálják, másrészt, amelyek konkrét voltukban sokkal inkább állandó és saját tartalmi ismérvekkel határozzák meg az adott alapjog lényeges tartalmát a viszonyítással dolgozó általános szabály helyett. [...] Ez a módszer egyes esetekben a korlátozás abszolút határát vonja meg, másutt annak alkotmányosságát saját, külön ismérvek alapján teszi eldönthetővé, akár úgy is, hogy a szükségesség/arányosság mérlegelését csakis az Alkotmányban meghatározott szűkebb és konkrét követelmények tekintetében engedi meg. Így ezeknek az alapjogoknak a lényeges tartalma állandóbban és egyértelműbben határozható meg, mint azon jogoké, amelyekre az általános szabályt kell alkalmazni.” [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 98]

23. Ezekben az esetekben tehát a tisztességes eljárásból fakadó egyes követelmények (részjogosítványok) keretén belül alakítandó ki olyan ismérvszisztem, amely annak tartalmát adja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy saját dogmatikája van annak, mi számít „bírósnak” {3116/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [11]}, mikor „törvényes” {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]}, „független” és „pártatlan” {21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [58]} az eljáró testület.

24. Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában – kifejezetten az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontján és az Abtv. 27. §-án alapuló hatáskörével összefüggésben – megerősítette a tisztességes eljárásról való joggal kapcsolatos gyakorlatát, és megállapította, hogy a tisztességes eljárásról való jogból fakadó – az Alkotmánybíróság által korábbi gyakorlatában kimunkált – alkotmányos követelmények nemcsak a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthetők (Indokolás [27]).

25. Speciálisan a büntetőeljárás vonatkozásában az Alkotmánybíróság a gyakorlatát a 14/2004. (V. 7.) AB határozatban a következőképpen foglalta össze: „[a]z Alkotmány az anyagi igazság érvényre juttatásához szükséges – és az esetek többségében alkalmas – eljárásra ad jogot. A büntető igény érvényesítésének eljárási módjával, a büntetőeljárással szemben azonban alapvető követelményként jelentkezik az igazság megállapítása a bűncselekmény elkövetése, az elkövető személye és büntethetősége tekintetében. Ez alapvető feltétele annak, hogy a büntetőjogi felelősség kérdésében igazságos bírósági döntés szülessen. [...] a tisztességes eljárásról való jog abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye. A büntetőeljárás szempontjából ezek a tételek a büntető igazságszolgáltatás

történeti rendszereinek felhalmozódott tapasztalatán alapulnak. Eszerint: az igazság feltárásának az a legmegfelelőbb módja, ha az ítékezésében független és pártatlan bíróság nyilvános tárgyaláson, a bizonyítás tekintetében egyenlő jogokkal résztvevő felek aktív közreműködésével lefolytatott eljárás eredményeként, közvetlen észlelése útján szerzett bizonyítékok szabad mérlegelésével állapítja meg a büntető felelősségre vonás eldöntéséhez szükséges tényeket.” (ABH 2004, 241, 266.) Ugyanakkor a „tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes” {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95.; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [45]–[53]}.

a) A bírósághoz fordulás joga

26. A törvényes bíróhoz való jogból – avagy a törvény által létrehozott/felállított bírósághoz való jogból – fakadó követelmények a t. Alkotmánybíróság gyakorlatában régóta lefektetett garanciális elvárásokat fogalmazzák meg mind a jogalkotó, mind pedig a – jelen ügyben relevánsan – jogalkalmazó felé.

27. A tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos érvényesülése magában foglalja az eljárás azon követelményét, hogy az **megindítható legyen egy arra hatáskörrel rendelkező bírói fórum előtt**. Ahogy azt az Alkotmánybíróság már az Alkotmány 57. § -ával összefüggésben is kifejtette – amely esetjogot az alaptörvényi megfogalmazás azonossága miatt a mai napig irányadónak tart a fórum –, az eljárásnak ahhoz kell vezetnie, hogy a **bíróság a perbe vitt jogokat és köteleességeket az ott írt módon valóban "elbírálja"**: az összes, az Alkotmányban részletezett követelmény – a bíróság törvény által felállított volta, függetlensége és pártatlansága, az, hogy a tárgyalás igazságosan (a nemzetközi egyezmények szóhasználatával: *fair, équitablement, in billiger Weise*) és nyilvánosan folyjék – ezt a célt szolgálja, csak e követelmények teljesítésével lehet alkotmányosan véglegesnek számító, érdemi, a jogot megállapító döntést hozni.

28. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben azt is rögzítette, hogy a bírósághoz való fordulás alapvetőjoga **nemcsak a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek**. A személyek alanyai, alakítói és nem tárgyai, „elszenvedői” a bírósági eljárásnak. Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy **a bíróság az eljárásba vitt jogait és kötelességeiket elbírálja** (s ne csak az ezeket tartalmazó beadványról

mondjon véleményt), és arra is, hogy lehetőséget kapjanak a bírósági döntés alapjául szolgáló tényállással és jogi kérdésekkel kapcsolatban nyilatkozataik megtételére. [59/1993. (XI. 29.) AB határozat].

29. Az Alaptörvény az anyagi igazság érvényre juttatásához szükséges és az esetek többségében alkalmas eljárásra ad jogot. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése **a bírósági eljáráshoz biztosít jogot, és nem azt garantálja, hogy annak eredménye minden esetben helyes lesz.** Az igazságos és törvényes bírósági döntés érdekében azonban az alkotmány további eljárási garanciát tartalmaz: alkotmányos jogot a jogorvoslathoz [9/1992. (I. 30.) AB határozat].

30. A pótmagánvád jogintézményével összefüggésben az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban több alkalommal kifejtette, hogy az állami büntető igény keletkezése és érvényesítése során a bűncselekmény sértettjének az elkövető megbüntetésével kapcsolatos kívánsága csak korlátozott mértékben érvényesül. A bűncselekmény elkövetése esetén az állami büntető igény érvényesítése és az elkövető megbüntetéséje ugyanis nem a sértettet, hanem az államot illeti. A büntető igény érvényesítése tehát állami feladat, így sem a sértettnek, sem más harmadik személynek nincs alkotmányos alapjoga a büntető igény érvényesítésének kikényszerítésére és az elkövető megbüntetésére [40/1993. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1993, 288, 290, 303.; 13/2001. (V. 14.) AB határozat, ABH 2001, 177, 187.; legutóbb megerősítve: 42/2005. (XI. 14.) AB határozat, ABH 2005, 504, 520.]

31. Az Alkotmánybíróság értelmezésében a **pótmagánvád jogintézménye a vádkorrektívumok rendszeréhez tartozik.** A közvád monopóliumát gyakorló ügyész mellett a pótmagánvád tehát a büntető igény érvényesítésének egy korrekciós eszköze lehet. [14/2002. (III. 20.) AB határozat; ABH 2002, 101, 113.]

b) Indokolt döntéshez való jog

32. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése követelményként támasztja a tisztességes eljáráshoz való jog a bíróságokkal szemben az indokolási kötelezettséget. Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában rámutatott, hogy „[a]z indokolt bírói döntéshez fűződő jog ebből következően az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik.” Az Alkotmánybíróság azonban „a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, [...]”.

33. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata.

34. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” [3357/2017. (XII. 22.) AB határozat]

c) Jogorvoslathoz való jog

35. A jogorvoslathoz való jog tartalmát tekintve az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata értelmében **a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belül magasabb szervhez fordulás jogát** jelenti szervezeti szinten. Ez megköveteli, hogy a jogalkotó **tényleges és hatékony jogorvoslatot biztosítson** a döntéssel szemben. „A tényleges és hatékony jogorvoslat akadályát képezheti akár a részletszabályok hiánya vagy jellege, ami miatt a jogorvoslat formálissá válik (például mert nem biztosított, hogy az érintett tudomást szerezzen a döntésről, az eljárási határidők rövideége ellehetetleníti a jogorvoslat érdemi kezdeményezését stb.).” Hangsúlyozta ugyanakkor az Abh. azt is, hogy az olyan korlátozások, amelyek az eljárás hatékonyságát és gyorsaságát biztosítását célozzák, olyan korlátozásai a jogorvoslathoz való jognak, amelyekkel az alapjog jogosultjainak számolni kell.

36. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a jogorvoslathoz való jog lényeges ismérvei a következőkben foglalható össze. Az Alaptörvény és az Alkotmánybíróság értelmezése szerint ez az alapjog megköveteli, hogy „az érdemi, ügydöntő, az érintett helyzetét, jogait lényegesen befolyásoló **határozat [döntés] tekintetében a jogorvoslat biztosítsa a döntést hozó szervtől eltérő más szerv részéről a felülvizsgálatot**, az állásfoglalást a döntés helyessége, törvényessége tekintetében, esetleg a döntés megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését. Vagyis a jogorvoslathoz való jog, mint alkotmányos alapjog immanens tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy

[...] ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége.” [5/1992. (I. 30.) AB határozat] A jogorvoslathoz való jog **korlátozásának kereteit az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése határozza meg**: eszerint arra valamely alkotmányosan értékelt cél érdekében, e cél elérésével arányosan kerülhet sor (alkotmányos célhoz kötöttség-szükségesség-arányosság tesztje). A jogorvoslathoz való jog tartalmára és a korlátozás alkotmányos követelményeire figyelemmel a jogorvoslathoz való jog több részelemre tekintettel vizsgálja az alapjog érvényesülését az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata alapján.

37. Minden jogorvoslat lényegi eleme a **jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát.**” {23/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998, 182, 186, elsőként megerősítve: 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]} Ez elsősorban a megfelelő eljárásjogi szabályok megalkotásával biztosítható. „Az Alkotmánybíróság értelmezésében az Alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségének a biztosítását követeli meg, **így nem csak abban az esetben állapítható meg az alapjog sérelme, ha a jogorvoslat lehetőségét teljesen kizárták** {lásd például 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [61]}, hanem akkor is, ha a jogszabályban egyébként biztosított jogorvoslat más okból nem tud ténylegesen és hatékonyan érvényesülni, így például, ha azt a részletszabályok rendelkezései akadályozzák meg, ezáltal üresítve ki, illetve téve formálissá a jogorvoslathoz való jogot (Indokolás [28]–[31]).” {10/2017. (V. 5.) AB határozat, Indokolás [68]; 33/2017. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [113]}

38. „Az Alaptörvény megköveteli, hogy a **jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön** és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a **felülbírálati lehetőség terjedelme**, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége.” {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]; 12/2015. (V. 14.) AB határozat, Indokolás [25]; 24/2015. (VII. 7.) AB határozat [19]}

39. A **tényleges és hatékony jogorvoslat** egyrészt **kötelezettségeket fogalmaz meg** az állammal (a jogalkotóval és a **jogalkalmazókkal**) **szemben**, hogy a jogorvoslat tényleges és hatékony igénybevételét biztosítsák az alapjog alanyai számára. „A jogorvoslathoz való alapjog érvényesülése **tevékeny közreműködést** követel az állam részéről. Egyrészt a jogalkotónak meg kell alkotnia azokat az **eljárási szabályokat, melyek szerint ez az alapjog gyakorolható**, másrészt pedig a

jogalkalmazók kötelesek e szabályokat követve eljárni. A fél akkor tudja tehát gyakorolni a jogorvoslathoz való alapjogát, ha a bíróságok az alapjog érvényesítésére rendelt jogszabályi előírások szerint járnak el.” {18/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [12]}

A fenti elvek alkalmazása jelen ügyre

A tisztességes eljáráshoz való jog egyes részjogosítványai kapcsán

a) A bírósághoz fordulás joga

40. A tisztességes eljáráshoz való jog ezen részjogosítványának sérelmét a következők eredményezik. Pótmagánvádlóként léptem fel az eljárásban, miután a feljelentésem az ügyészség bűncselekmény hiányára való hivatkozással elutasította.

41. Ezen fellépésem során előadottakat és a pótmagánvád megengedhetőségét az elsőfokú bíróság érdemben nem vizsgálta, pótmagánvádlói pozíciómát eleve megvonta azáltal, hogy az általam megjelölt bűncselekmény helyett másikra tért át. Itt jegyzem meg, hogy a bíróság által megjelölt bűncselekmény kapcsán is fennáll a pótmagánvádlói pozíció, ám ennek érdemi vizsgálatára nem került sor a bíróság. A másodfokú bíróság pedig egyrészt teljességgel elfogadta az elsőfokú döntés téves és hiányos értelmezését, másrészt olyan elemeket emelt be a döntésbe, amelyekről én szót sem ejtettem a fellebbezésemben. Arra pedig ahol a fellebbezésben külön hivatkoztam, hogy a közvetlen jogsérelmem a bíróság által azonosított cselekmény vonatkozásban is azonosíthatóan fennáll, a másodfokú bíróság érdemben nem is reagált, elmulasztott indokolt döntést hozni.

42. A pótmagánvádlói fellépést az Alkotmánybíróság a bírósághoz fordulás jogának részjogosítványa alatt vizsgálja. A pótmagánvádló kapcsán a büntető eljárási törvény valóban rögzíti, hogy vannak olyan esetkörök, amelyekben ez kizárt. Jelen esetben a másodfokú bírósági jogértelmezés csak konzerválta az elsőfok általi jogsértést. A jogsértést, ami elsődlegesen abból fakad, hogy önkényesen áttért egy olyan tényállásra a bírói fórum, ami nem szerepelt a vádindítványomban. Egy olyan tényállásra, amely a bírósági értelmezés szerint pótmagánvád alapja nem lehet. Jutott erre a konklúzióra úgy, hogy az alkotmánybírósági gyakorlatban is elvárt vizsgálatot egyáltalán nem folytatta le az ügy egyedi körülményeire nézve. A pótmagánvádlói fellépésem során előadottakat és a pótmagánvád megengedhetőségét mindkét bírósági fórum, az érveim vizsgálata és az alkotmánybírósági gyakorlat alkalmazása nélkül kizárta, egyúttal megszüntette az eljárást a pótmagánvádlói fellépés lehetőségének teljes félre értelmezésével, valamint annak olyan területre történő szűkítésével, amely az én kezdeményezésemmel ellentétes volt.

43. Az általam a vádindítványban megjelölt mentő körülmény elhallgatása tényállása kapcsán elsődlegesen rámutatok, hogy amennyiben a bírói gyakorlat a jogszabállyal összhangban kerül alkalmazásra és nem *contra legem* jogértelmezést folytatnak le az eljáró fórumok, úgy az ügyet érdemben kellett volna eldönteni.

44. A bíróság elé vitt jogom, hogy az engem, mint sértettet ért konkrét és közvetlen sérelem a mentő körülmény elhallgatásából kifolyólag megállapítást nyerjen és az állam büntető igazságot szolgáltatasson, valamint kompenzálja sérelmemet.

45. Az ügyben a mentő körülmény elhallgatása miatt sem került megszüntetésre a velem szembeni jogellenesen folyt büntetőeljárás. A másodfokú bíróság által hivatkozott elvi döntésben és anyagi jogszabályban foglaltakhoz képest tehát itt az érintettségem, jogos érdeksérelemem, jogos érdekeim veszélyeztetése közvetlen – nem olyan elvont vagy közvetett, áttételes, amely ne alapíthatná meg a pótmagánvádra induló bírósági eljárást.

46. A másodfokú bíróság által végzett jogértelmezést nem csak, hogy *contra legem*, de nem felel meg így az Alaptörvény 28. cikkében foglalt követelménynek sem. Nem arra kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy mérlegelje felül az eljárt bírói fórum döntését, hanem hogy állapítsa meg, a bírói jogértelmezés elvont a bíróságtól, amely engem a tisztességes eljáráshoz való jog alapján alkotmányosan megillet.

47. E körben az egyszerűbb követhetőség érdekében átemelem ide is a fellebbezésemben már előadott alkotmányjogi érvelést is: a 3384/2018. (XII. 14.) AB határozat, mely a 90/2011. BK. véleményt az Alaptörvénnyel együtt értelmezve egy hamis vád ügyében (melynek ugyanaz védett jogi tárgya, mint a bűnpártolásnak) benyújtott pótmagánvád esetében semmisítette meg az elsőfokú és másodfokú bíróságok pótmagánvádas eljárásban hozott végzéseit. A megsemmisített elsőfokú végzés indokolása ugyanazt az indokolást tartalmazta, mint az ügyemben hozott elsőfokú végzés indokolása.

48. A határozat rögzítette, a döntés indoka szerint a hamis vád bűncselekménye a Btk. XXVI. Fejezetében, az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények között található. A bűncselekmény természetes személy esetében nem okoz közvetlen érdeksérelmet és ennek megfelelően csupán származékos sértetti pozíciót eredményez. Az Alkotmánybíróság ezen határozatában hosszan vizsgálta azt, hogy a bíróságok feladatait a pótmagánvádlói fellépés megengedhetőségének vizsgálatával kapcsolatban. Az indoklásból az alábbiakat emeltem és emelem ki:

49. A jogalkotó a fentiek értelmében mind a korábban, mind a jelenleg hatályos törvényi szabályozásban a büntetőeljárás alanyai közül csak a sértett számára és csak meghatározott feltételek teljesülése esetére tette lehetővé a pótmagánvádlóként történő fellépést. A jogalkotó döntése értelmében így a bírósághoz fordulás joga valamennyi olyan sértettet megillet, akik, illetve amelyek esetében ezen feltételek teljesülnek és kizáró okok sem állnak fenn. A sértetti minőségnek, az egyéb feltételek teljesülésének és a kizáró körülményeknek a vizsgálata az egyedi ügyekben eljáró bíróságok feladata. [45]

50. Tekintettel arra, hogy a hamis vád vonatkozásában a jogalkotó nem határozta meg a pótmagánvádlói fellépés egyedi kritériumait, az indítványozó vádindítványa alapján eljáró bíróságoknak a pótmagánvádlóvá válás általános feltételeit kellett értelmezni és a konkrét tényállásra, illetőleg a konkrét esetre alkalmazni. Az általánosan meghatározott szempontok értékelésekor a fent ismertetett bírói gyakorlat adott számukra iránymutatást. A konkrét esetben eljáró bíróságok azonban ezt a feladatukat nem az Alaptörvénnyel összhangban teljesítették. Nem végezték el ugyanis a bíróságok sem a felhívott törvényi tényállás releváns esetének az értelmezését, sem a konkrét ügy egyedi körülményeinek a vizsgálatát arra vonatkozóan, hogy az indítványozó jogát vagy jogos érdekét a hamis vád alapjául szolgáló magatartással összefüggésben érte-e sérelem, vagy annak a veszélye fennállt-e, holott mindezek értékelése az eljárási törvény irányadó szabályaiból fakadóan tőlük elvárható lett volna. A bíróságok a döntésük kialakítása során a bírói gyakorlat iránymutatására nem voltak kellő figyelemmel. A másodfokú bíróság hivatkozott ugyan a BH2010. 61. számú határozatra, figyelmen kívül hagyta ugyanakkor azt a körülményt, hogy az abban tett megállapítások másik és más jellegű Btk. tényállásokra [a régi Btk. 289. § 2018. 35. szám 2207 a) és b) pontja szerinti számviteli fegyelem megsértésére, és a régi Btk. 276. §-a szerinti magánokirat-hamisítás vétségére] vonatkoznak. A konkrét esetben elmaradt továbbá azon két szempont értékelése, amelyeket a bírósági gyakorlat – a fent kifejtetteknek megfelelően – következetesen kiemel és vizsgál: a bűncselekmény okozott-e közvetlen jogséreelmet a sértettnek, valamint a törvényi tényállás tartalmaz-e passzív alanyt vagy eredményt. A bíróságok eljárása a jelen ügyben nem felelt meg a bírói gyakorlatból fakadó azon egyértelmű követelménynek sem, amely szerint minden esetben a konkrét törvényi tényállás mentén vizsgálendő, hogy pótmagánvádnak, ekként a sértett általi büntetőigény érvényesítésének helye van-e. [65]-[68]

51. A Be. 50. §-a pontosítja a sértett fogalmát, míg a Be. 54. §-a a pótmagánvádló definícióját. Nyilvánvalóvá tette ezáltal a jogalkotó, hogy pótmagánvádlói fellépésre kizárólag a bűncselekmény által előidézett közvetlen sérelem vagy veszélyeztetés esetén van lehetőség. Változatlanul fennálló

követelmény ugyanakkor a bíróságokkal szemben, hogy a sérelem vagy a veszélyeztetés közvetlenségének a vizsgálatát az eset konkrét körülményeire figyelemmel, mindig egyedileg végezzék el. Ilyen módon garantálható ugyanis a pótmagánvádló jogainak az Alaptörvénnyel összhangban álló érvényesítése. [81]

52. Fentieket jelen ügyre érdemben alkalmazva álláspontom szerint teljesen analóg módon mutatható ki a panaszommal érintett bírósági eljárásban született végzések alaptörvény-ellenessége, amely a bírósághoz való jogom korlátozására vezetett. A pótmagánvádló jogos érdeke, hogy amennyiben vele szemben büntetőeljárás indult, akkor abban a pillanatban, amint a nyomozó hatóság tudomására jut a bűncselekmény hiánya tényállási hiánya miatt, a nyomozóhatóság a büntetőeljárást szüntesse meg. Nem pedig lefolytassa és kényszerintézkedést alkalmazzon vele szemben, személyi szabadságát korlátozó rendőri intézkedésnek vesse alá, bűnügyi nyilvántartásba vegye stb. Amennyiben a vádlotti cselekmény és magatartás következtében ezen pótmagánvádlói jogos érdek sérül, vagy akár csak annak veszélyeztetettsége fennáll, egyúttal objektíven megállapíthatóvá válik a pótmagánvádlói fellépés jogosultsága is. Ez akkor is igaz, ha feltéve, de nem megengedve, a bíróság által megállapított tényállás áll a vádindítványom középpontjában és az igazságszolgáltatás rendje, mint védett jogi tárgy megsértése; hiszen emellett a természetes személy sértetti eljárásjogi pozíciója is megalapozható és jelen ügyben a közvetlen jogsérelem, illetve a közvetlen jogos érdek sérelme okán nyilvánvalóan megalapozott – ezt azonban mindkét fórum elhanyagolta és érdemben az ügy egyedi körülményeit figyelembe véve nem vizsgálta.

b) Indokolt döntéshez való jog

53. Az elsőfokú bíróság egyáltalán nem adta indokát annak, hogy mely szempontok szerint nem látja megállapíthatónak a sértetti pozíciót; melyek azok az indokok, amelyek a közvetlen és tényleges érintettségemet mégsem alapozzák meg, annak ellenére, hogy azt kimutattam, de a mentő körülmény elhallgatás büntetnének Btk. szerinti törvényi tényállásának a jogalkotó általi megszővevezésében is egyértelműen azonosítható a természetes személy, mint sértett megléte.

54. Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a bíróságoknak e körben nem csak egy jogszabályhely megjelölése, de annak alkalmazása és az ahhoz kapcsolódó bírósági gyakorlat ügyre vonatkoztatása is feladata. Erre nem került sor, ennek elhanyagolása pedig hiányos döntést, indokolásmentes végzést eredményezett.

55. Arra figyelemmel, hogy sem az érveim, sem pedig az alkotmányossági kontroll indítványom lesöprése kapcsán nem írt semmi érdemlegeset – sőt egyáltalán egy betűt sem – az elsőfokú bíróság, a fellebbezésemben „vakon tapogatóztam”. Nem volt világos, mire alapította a döntését a fórum és hogy mi az az érv, amit ki kellene még jobban domborítanom, esetlegesen új érv behozatala válik szükségessé. Ezzel együtt is a fellebbezésemben további érvet sorakoztattam fel a konkrét ügyben rámutatva a közvetlen jogsérelem bekövetkeztére.

56. Továbbmenve pedig arra is kifejezetten kitértem, hogy amennyiben nem az általam, hanem a bíróság által azonosított tényállás merül fel, úgy akkor is fennáll az érintettségem, illetőleg a bíróság kötelezettsége az ügy egyedi körülményei alapján a közvetlen jogsérelem, illetve a közvetlen jogos érdek veszélyeztetésének vizsgálatára. A fellebbezésemben külön hivatkoztam arra is, hogy a bíróság által azonosított cselekmény esetében miként azonosítható a konkrét ügyben a közvetlen jogsérelem, illetve a közvetlen jogos érdek veszélyeztetése. Ez olyan helyzetet eredményezett, amelyet a másodfokú bíróság – amely ugyan részletesebb, ám jogorvoslattal már nem támadható indokolással állt elő – sem tudott korrigálni. Illetve a fellebbezésben a közvetlen jogsérelem megállapíthatósága érdekében bemutatott további évrre sem reagált.

57. Ebből kifolyólag álláspontom szerint a tisztességes eljáráshoz való jogom ezen részjogosítványa is korrigálhatatlanul és kompenzálhatatlanul sérült.

c) Jogorvoslathoz való jog

58. Fent hivatkozottak mellett a jogorvoslathoz való jogom is egyértelműen csorbát szenvedett. Jelen beadványban arra kívánok rámutatni, hogy nem elegendő, ha az állam létrehoz és fenntart jogorvoslati fórumot, de annak tartalmi követelményeit is biztosítani szükséges.

59. A másodfokú bíróság eljárása egy olyan, merőben új elemet hozott be, amely ellen és amely kapcsán fellebbezésem jogi érveit kifejteni nem volt lehetőségem. Emellett, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú fórum nem tett eleget indokolási kötelezettségének, eleve kiüresítette a jogorvoslathoz való jogomat. Ezen nem segít az, ha a másodfokú bíróság bizonyos részletekben esetleg pótolja az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását, hiszen az ellen már jogorvoslat nem terjeszthető elő, így ezen alapjogi jogosultságom kiüresedik.

60. A büntetőeljárási törvény lehetőséget teremt arra, hogy a másodfokú bíróság ne reformatórius, hanem kasszatórius jogkörben járjon el. Ennek során nem maga hoz érdemi, az ügyre visszafordíthatatlanul és jogorvoslattal nem támadható döntést, hanem hatályon kívül helyezi az

elsőfokú bíróságot és új határozat hozatalára utasítja. Hangsúlyozom, hogy nem azt kell a t. Alkotmánybíróságnak ezen a ponton vizsgálnia – hiszen arra nincs is hatásköre –, hogy a mentő körülmény elhallgatása, illetve a bíróságok által azonosított hivatali visszaélés kapcsán mi a pontos bírói gyakorlat a pótmagánvád megengedhetősége körében, hanem azt, hogy egyrészt a másodfokú bíróság eleget tett-e azon követelménynek, hogy a pótmagánvád megengedhetőségének vizsgálata során az ügy egyedi körülményeit figyelembe vette, illetve azt, hogy amennyiben másodfokon, egy jogorvoslattal nem támadható döntést hoz az eljáró bíróság olyan körülményre alapítva, amely az elsőfokú döntésben nem szerepelt, úgy az egy jogorvoslati lehetőség elvonása – mi több, az állam pozitív tevőleges kötelezettségének negligálása.

Összegezve a fentebb részletesen kifejtett indokaimat, a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt bírósághoz való jogomat és indokolt ítélethez való jogomat, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogomat. Erre figyelemmel kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy a fenti kérelmemben foglaltaknak megfelelő döntést hozni szíveskedjen.

Kelt: Budapest, 2022. szeptember 12.

Tisztelettel:

Indítványozó

Képv.:

Kollárics Flóra Ügyvéd
Kollárics Flóra

